

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Część I. Zrównoważony rozwój gospodarki obszarów wiejskich	
Rozdział 1. Zróżnicowanie rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich w Polsce. Uwarunkowania, czynniki, skutki (<i>Krystian Heffner</i>)	15
Rozdział 2. Zasoby pracy na obszarach wiejskich w kontekście globalizacji (<i>Irena Kociszewska</i>)	25
Rozdział 3. Nowe funkcje wsi i rolnictwa jako podstawa zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich (<i>Katarzyna Kokoszka</i>)	33
Rozdział 4. Zmiany stanu infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich województwa opolskiego w latach 2000–2006 (<i>Mirostawa Szewczyk</i>)	41
Rozdział 5. Potencjał ekonomiczno-przyrodniczy województwa i jego wpływ na produktywność i efektywność produkcji rolniczej w Polsce (<i>Aleksandra Dudek, Agnieszka Tłuczak</i>)	49
Rozdział 6. Działalność gospodarcza w gminach województwa opolskiego (<i>Dariusz Rajchel</i>)	57
Rozdział 7. Starzenie się ludności obszarów wiejskich (<i>Joanna Dybowska, Anna Mijał</i>)	67
Część II. Ocena wpływu programów operacyjnych NPR na rozwój wsi i rolnictwa	
Rozdział 8. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w warunkach konkretyzacji Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004–2006. Perspektywa do 2013 r. (<i>Anna Henisz-Matuszczak</i>)	81
Rozdział 9. Realizacja programów rozwoju obszarów wiejskich w Polsce w latach 2004–2006 (<i>Maja Krasucka</i>)	89
Rozdział 10. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich Dolnego Śląska (<i>Hanna Adamska</i>)	97
Rozdział 11. Fundusze Unii Europejskiej jako stymulator rozwoju obszarów wiejskich na przykładzie ZPORR w województwie wielkopolskim (<i>Hanna Pondel, Marek Pondel</i>)	103

Część III. Zmiany w dochodach wiejskich gospodarstw domowych w procesie integracji z Unią Europejską

Rozdział 12. Zmiany poziomu, struktury i zróżnicowania dochodów gospodarstw domowych na wsi w Polsce po roku 1990 (<i>Krystyna Hanusik, Urszula Łangowska-Szczęśniak</i>)	113
Rozdział 13. Sytuacja dochodowa polskich gospodarstw rolnych na tle rolnictwa Unii Europejskiej (<i>Stanisław Mańko, Roman Sass, Tadeusz Sobczyński</i>)	121
Rozdział 14. Kształtowanie się dochodu gospodarstw rolnych według ich typów rolniczych na podstawie informacji wynikających z systemu zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (FADN) (<i>Jacek Pieczonka</i>)	129
Rozdział 15. Dochody gospodarstw ekologicznych Dolnego Śląska (<i>Maria Golinowska</i>)	137
Rozdział 16. Dochody gospodarstw domowych rodzin rolniczych Pogórza i Beskidów Zachodnich (<i>Tomasz Wojewodziec</i>)	145

Część IV. Budowanie kapitału społecznego i ludzkiego na polskiej wsi

Rozdział 17. Bariery innowacyjności na obszarach wiejskich (<i>Grażyna Krzyminiewska</i>)	155
Rozdział 18. Fundusze Unii Europejskiej jako instrumenty stymulujące partnerstwo na obszarach wiejskich (<i>Małgorzata Słodowa-Helpa</i>)	161
Rozdział 19. Zmiany poziomu kapitału ludzkiego na terenach wiejskich (<i>Ewa Mossakowska</i>)	169
Rozdział 20. Komplementarność Odnowy wsi jako metody rozwoju obszarów wiejskich z podejściem Leader. Analiza potrzeb w zakresie wspomagania przedsiębiorczości na obszarach wiejskich na przykładzie partnerstwa „Płaskowyż Dobrej Ziemi” (<i>Anna Mijał, Izabela Cedro</i>)	177
Rozdział 21. Odnowa wsi jako instrument kształtowania lokalnego kapitału społecznego na przykładzie wsi Jełowa w województwie opolskim (<i>Milena Głogowska, Joanna Miksa</i>)	185

Część V. Rola kobiet w rozwoju obszarów wiejskich

Rozdział 22. Uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet wiejskich w świetle badań (<i>Elżbieta Psyk-Piotrowska</i>)	195
Rozdział 23. Poszukiwanie pracy przez kobiety z obszarów wiejskich. Możliwości i bariery w świetle zogniskowanych wywiadów grupowych (<i>Katarzyna Hanke</i>)	205
Rozdział 24. Rola instytucji wczesnej edukacji w zwiększaniu aktywności zawodowej kobiet na obszarach wiejskich (<i>Laura Płatkowska-Prokopczyk</i>)	213

Część VI. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnym

Rozdział 25. Planowanie strategiczne rozwoju lokalnego w gminie (<i>Antoni Kożuch</i>)	223
Rozdział 26. Zadania własne gminy na rzecz ochrony środowiska jako czynnik aktywizacji obszarów wiejskich (<i>Piotr Szczypa</i>)	231
Rozdział 27. Informacja publiczna w gminach wiejskich województwa opolskiego (<i>Dušan Bogdanov</i>)	237

Mającąc znaczenie rolnictwa w gospodarce wywołilo wiejską przestrzeń spod dominacji funkcji wytwórczej. Aby nie uległa ona ekonomicznej, społecznej i kulturalnej marginalizacji, konieczna jest dywersyfikacja jej funkcji i inna forma zarządzania jej rozwojem. W Unii Europejskiej od deklaracji z Cork zmieniło się spojrzenie na znaczenie obszarów wiejskich dla wzrostu konkurencyjności jednoczącej się Europy. Agenda 2000 wprowadziła do Wspólnej Polityki Rolnej drugi filar, którego zadaniem jest zachowanie i wzmacnianie rozwoju wsi i lokalnych społeczności. Istotną rolę odegrała jednakże od początku i niejako z założenia instrumenty te w pełni nie spełniały, które mogą być realizowane przez gospodarstwa domowe użytkowników gospodarstw rolnych lub przy znaczącym ich udziale. Istne problemy powinny być rozwiązywane w ramach programów rozwoju regionalnego, wspierania przedsiębiorczości, innowacyjności czy podnoszenia jakości i kapitału ludzkiego. Te wszystkie działania oznaczają dwa strumienie środków finansowych kierowanych na wieś, ale tej rodzą problemy integracji działań na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym. Wymaga to doskonalenia mechanizmu politycznego, który powinien uwzględnić nie tylko ambicje poszczególnych społeczności czy ich liderów. Tak zwane „mapowanie” pomocy musi wynikać z naukowo opracowanego kręcenia przestrzeni wiejskiej Polski w różnych jej aspektach: przyrodniczym, ekonomicznym, społecznym, kapitału ludzkiego, kulturalnym. Dokumenty te dodatkowo mogą pełnić rolę „punktów pośrednictwa”, wokół których tworzyłyby się sieci społeczne zainteresowane likwidacją występujących na konkretnym obszarze dysfunkcji bądź zachowaniem jego walorów.

Nie może być też dalej tak, że ocena *ex ante* programów na nową perspektywę planistyczną odbywa się za pomocą współczynników stworzonych do oceny *ex ante* programów z poprzedniej perspektywy planistycznej. Dlatego sama wykorzystania środków na realizację programów operacyjnych przyjętych w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004–2006 jest taka ważna. Konstruowanie współczynników monitorowania rozwoju nie powinno mieć wyłącznie charakteru *a priori*, lecz powinno wynikać także z doświadczeń z realizacji dotychczasowych przedsięwzięć.